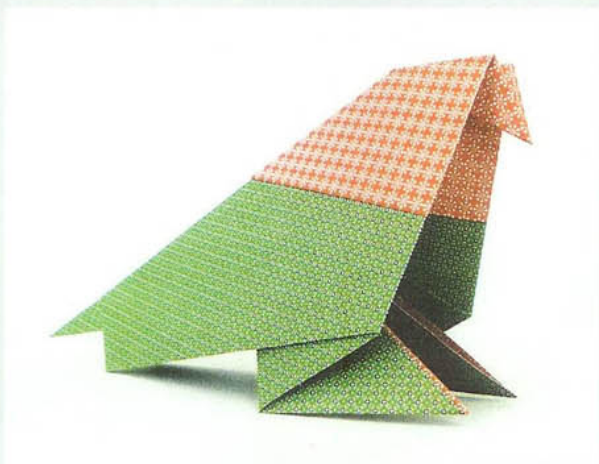

De mens is een kwetsbaar dier

Hanneke van Eijken dicht helder over dreiging

De vrouwen komen. Of nee, ze zijn er al. Zo er glazen plafonds waren in de poëzie, dan zijn ze inmiddels volledig aan diggelen. Kijk maar: de afgelopen drie jaar ging de prijs voor het beste poëziedebuut naar achtereenvolgens Delphine Lecompte, Lieke Marsman en Ellen Deckwitz; onder de Buddingh'-prijsnominaties voor dit jaar zijn opnieuw drie vrouwen (tegen één man). Ester Naomi Perquin mocht begin dit jaar de VSB Poëzieprijs ontvangen. En dan zijn P.C. Hooftprijswinnaars als Judith Herzberg of Eva Gerlach nog buiten beschouwing gebleven.

Waarom doen die vrouwen het zo goed? Waarschijnlijk omdat ze zulke zelfverzekerde poëzie schrijven. Omdat ze zich niks aantrekken van modes.

Onlangs verscheen opnieuw een interessant poëziedebuut: 'Papieren veulens' van Hanneke van Eijken. Zij schept daarin – de titel verraadt het al – een breekbare wereld, met huizen van papier-maché, dieren van gevouwen papier en geheime straten 'ingesloten tussen de oude bajes en de stilte/ van twee begraafplaatsen'. In die wankele werkelijkheid is het ook nog vaak nacht. Maar wie die nacht ook wel 'interbellum' noemt, die moet de dag als een oorlog ervaren, als een tijd en een plaats vol gevaar en onzekerheden. Er trek-

ken inderdaad 'wilde dieren' voorbij, mensen kunnen beesten in vermomming zijn. In die schemerige wereld zoekt de dichter naar houvast, naar feiten, naar wat meetbaar en waar is, om zo al te opdringerige nachtmerrieachtige gedachten op afstand te houden: 'ik probeer de wereld te grijpen/ aan de achterkant van dit donker'.

Die dreiging houdt in de eerste afdeling nog iets lichts, of verschuilt zich achter gedachtenpelletjes, maar gaandeweg wordt de sfeer donkerder. In de serie 'Dit huis' blijkt de mens een 'papieren veulen' te zijn: een teer en kwetsbaar dier. Een onbeschermd dier ook, dat zelfs door zijn huis, zijn veilige vesting, in de steek gelaten kan worden, of, er eenmaal uit vertrokken, er niet door vastgehouden kan worden: "Met de trage slag van ganzen/ tegen avondwolken verdwijnt je steeds/ meer in meubels en foto's." Houvast is een illusie. Want achter wat solide lijkt – een huis –, of wat te tellen is, tijd, bevinden zich ongekende gebieden.

*we kennen vele maten, maar niemand weet
in hoeveel schaduwkamers we zullen wonen
hoe stil of ver
het einde is*

Op dat einde wordt desondanks vast een voorschot genomen door een graf in de tuin de graven. Een oefening in doodgaan, met lippenstift van moeder en knuffels als publiek. Aandoenlijk en luguber: "het is nu alleen een kwestie van gaan liggen/ de lippen losjes tuiten, de benen vouwen/ als linnen servetten, wachten/ tot ik gevonden word."

Helder geeft Van Eijken vorm aan wat zich niet kennen laat maar wel alom aanwezig is. Aan gevaar op kousevoeten.

**Zelfs door je huis
kun je in de steek
gelaten worden**

TEKST JANITA MONNA FOTO CHRISTEL HOKSBERGEN

Iemand moet er zijn

De nachten vallen klam in
deze stad, ik ben wakker
in een interbellum, tussen dagen

waak ik als een schaker
die wacht op een fatale zet
ik probeer de wereld te grijpen
aan de achterkant van dit donker

in alle mensen schuilen tralies, huist een dier
niet alleen de apen, maar de vossen en antilopen
bergen zich hier achter steen

de stad hult zich in zwijgende daken
ik ben wakker en beesten ontwaken

HANNEKE VAN EIJKEN

Hanneke van Eijken: Papieren veulens.
Prometheus, Amsterdam; 56 blz. € 17,95